

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (nagytanács)

2008. április 1-je *

A C-267/06. sz. ügyben,

az EK 234. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Bayerisches Verwaltungsgericht München (Németország) a Bírósághoz 2006. június 20-án érkezett, 2006. június 1-jei határozatával terjesztett elő az előtte

Tadao Maruko

és

a Versorgungsanstalt der deutschen Bühnen

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (nagytanács),

tagjai: V. Skouris elnök, P. Jann, C. W. A. Timmermans, A. Rosas, K. Lenaerts és L. Bay Larsen tanácselnökök, K. Schiemann, J. Makarczyk, P. Kūris, J. Klučka (előadó), A. Ó Caoimh, P. Lindh és J.-C. Bonichot bírák,

* Az eljárás nyelve: német.

főtanácsnok: D. Ruiz-Jarabo Colomer,
hivatalvezető: J. Swedenborg tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2007. június 19-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- T. Maruko képviseletében H. Graupner, R. Wintemute és M. Bruns Rechtsanwälte,
- a Versorgungsanstalt der deutschen Bühnen képviseletében C. Draws és P. Rammert, meghatalmazotti minőségben, segítők: A. Bartosch és T. Grupp Rechtsanwälte,
- a holland kormány képviseletében C. Wissels, meghatalmazotti minőségben,
- az Egyesült Királyság Kormánya képviseletében V. Jackson, meghatalmazotti minőségben, segítője: T. Ward barrister,
- az Európai Közösségek Bizottsága képviseletében J. Enegren és I. Kaufmann-Bühler, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2007. szeptember 6-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

- ¹ Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a foglalkoztatás és a munkavégzés során alkalmazott egyenlő bánásmód általános kereteinek létrehozásáról szóló, 2000. november 27-i 2000/78/EK tanácsi irányelv (HL L 303., 16. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 4. kötet, 79. o.) 1. cikkének, 2. cikke (2) bekezdése a) pontjának és b) pontja i) alpontjának, valamint 3. cikke (1) bekezdése c) pontjának és (3) bekezdésének értelmezésére irányul.
- ² A kérelmet Tadao Maruko és a Versorgungsanstalt der deutschen Bühnen (a német színházak ellátóintézménye, a továbbiakban: Vddb) között amiatt folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő, mert ez utóbbi megtagadta vele szemben a foglalkozási ág kötelező ellátást nyújtó rendszere keretében a túlélő hozzátartozónak járó ellátásként nyújtandó özvegyi nyugdíj folyósítását.

Jogi háttér

A közösségi szabályozás

- ³ A 2000/78 irányelv (13) és (22) preambulumbekezdése szerint:

„(13) Ez az irányelv nem alkalmazható a szociális biztonsági és a szociális védelmi rendszerekre, amelyek juttatásait az EK-Szerződés 141. cikkében szereplő meghatározással ellentétben nem jövedelemként kezelik, sem pedig

bármely, a munkához jutást vagy a munkaviszony fenntartását célzó állami támogatásra.

[...]

- (22) Ez az irányelv nem érinti a családi állapotra és az attól függő ellátásokra vonatkozó nemzeti törvényeket.”

4 A 2000/78 irányelv 1. cikke a következőképpen rendelkezik:

„Ennek az irányelvnek a célja a valláson, meggyőződésen, fogyatékoságon, életkoron vagy szexuális irányultságon alapuló, foglalkoztatás és munkavégzés során alkalmazott hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem általános kereteinek a meghatározása az egyenlő bánásmód elvének a tagállamokban történő megvalósítására tekintettel.”

5 Az említett irányelv 2. cikke szerint:

„(1) Ezen irányelv alkalmazásában az »egyenlő bánásmód elve« azt jelenti, hogy az 1. cikkben említett okok alapján nem szabad semmiféle közvetlen vagy közvetett hátrányos megkülönböztetést tenni.

(2) Az (1) bekezdés alkalmazásában:

- a) közvetlen hátrányos megkülönböztetés akkor áll fenn, ha egy személy egy másikhoz képest kedvezőtlenebb elbánásban részesül, részesült vagy fog részesülni egy hasonló helyzetben az 1. cikkben hivatkozott okok bármelyike alapján;
- b) közvetett hátrányos megkülönböztetés akkor áll fenn, ha egy látszólag semleges előírás, feltétel vagy gyakorlat egy bizonyos vallású vagy meggyőződésű, egy bizonyos fogyatékossgú, egy bizonyos életkorú vagy egy bizonyos szexuális irányultságú személyt más személyekkel szemben hátrányos helyzetbe hoz, kivéve ha
 - i) az előírás, feltétel vagy gyakorlat törvényes cél által objektíve igazolható, és a cél elérésére irányuló eszközök megfelelők és szükségesek; [...]

[...]”

6 Ugyanezen irányelv 3. cikkének szövege a következő:

„(1) A Közösségre átruházott hatáskörök korlátain belül ezt az irányelvet minden személyre alkalmazni kell, mind a köz-, mind a magánszféra vonatkozásában, beleértve a köztestületeket is a következőkre tekintettel:

[...]

c) alkalmazási és munkakörülmények, beleértve az elbocsátást és a díjazást;

[...]

(3) Ezt az irányelvet nem kell alkalmazni semmilyen állami rendszerek vagy azzal egyenrangú egyéb rendszerek kifizetéseire, beleértve az állami szociális biztonsági és a szociális védelmi rendszereket is.

[...]”

- 7 A 2000/78 irányelv 18. cikkének első franciabekezdése értelmében a tagállamok legkésőbb 2003. december 2-ig meghozzák azokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy ennek az irányelvnek megfeleljenek, vagy megbízhatják a szociális partnereket, azok közös kérése alapján, ezen irányelv végrehajtásával, a kollektív szerződéseket illető rendelkezések vonatkozásában. A tagállamok ezekben az esetekben biztosítják, hogy a szociális partnerek legkésőbb 2003. december 2-ig megállapodás formájában bevezessék a szükséges intézkedéseket. Az érintett tagállamok minden szükséges intézkedést megtesznek azért, hogy biztosítsák a szociális partnerek számára azt, hogy azok mindig biztosítani tudják az irányelv által előírt eredményeket. Erről haladéktalanul tájékoztatják a Bizottságot.

A nemzeti szabályozás

A törvényes élettársi közösségről szóló törvény

- 8 A 2004. december 15-i törvénnyel (BGBl. 2004. I., 3396. o.) módosított, a törvényes élettársi közösségről szóló, 2001. február 16-i törvény (Gesetz über die Eingetragene Lebenspartnerschaft) (BGBl. 2001. I., 266. o., a továbbiakban: LPartG) 1. §-a szerint:

„(1) Két azonos nemű személy akkor létesít élettársi közösséget, ha egybehangzóan, személyesen és egymás jelenlétében kijelentik, hogy élettársi közösségre kívánnak lépni egymással (élettársak). A nyilatkozatot feltétel és időbeli korlátozás nélkül kell tenni. A nyilatkozat akkor hatályos, ha azt a hatáskörrel rendelkező hatóság előtt tették.

(2) Nem létesíthető élettársi közösség:

1. kiskorú vagy házas, vagy olyan személlyel, aki harmadik személlyel már élettársi közösségben él;
2. lemenő és felmenő ági rokonok között;
3. testvérek vagy féltestvérek között;
4. ha az élettársi közösség létesítésekor az élettársak elutasítják a 2. cikkben foglalt kötelezettségek teljesítését.

[...]

9 Az LPartG 2. §-a a következőképpen rendelkezik:

„Az élettársaknak kölcsönösen gondoskodniuk kell egymásról, illetve támogatniuk egymást, és kölcsönösen életközösséget, valamint egymásért felelősséget kell vállalniuk.”

10 Az említett törvény 5. §-a szerint:

„Az élettársak munkájukkal és vagyonukkal kötelesek kölcsönösen megfelelő módon hozzájárulni az élettársi közösség szükségleteinek kielégítéséhez. E tekintetben megfelelően alkalmazni kell a polgári törvénykönyv 1360. §-ának második mondatát, 1360a. és 1360b. §-át, valamint a 16. § második franciabekezdését.”

11 Ugyanezen törvény 11. §-ának (1) bekezdése értelmében:

„Eltérő rendelkezés hiányában az élettársakat egymás családtagjának kell tekinteni.”

Az özvegyi nyugdíjra vonatkozó szabályozás

12 Az LPartG-vel a német jogalkotó módosításokat vezetett be a szociális biztonságról és a törvényi nyugdíjbiztosítási rendszerről szóló törvénykönyv VI. könyvébe (Sozialgesetzbuch VI – Gesetzliche Rentenversicherung).

- 13 Az említett törvénykönyv 2005. január 1-je óta hatályban lévő változatának (a továbbiakban: a szociális törvénykönyv) VI. könyvében található 46. § a következőképpen rendelkezik:

„(1) A túlélő házastárs, ha nem köt újabb házasságot, biztosított házastársának halála után csekély mértékű özvegyi nyugdíjra jogosult, amennyiben a biztosított házastárs megszerezte az általában szükséges minimális biztosítási időt. E jogosultság tartama a biztosított halálát követő hónaptól számított legfeljebb 24 naptári hónap lehet.

[...]

(4) Az özvegyi nyugdíjra való jogosultság megállapítása során az élettársi közösség létesítését a házasságkötéssel, az élettársi közösséget a házassággal, a túlélő élettársat az özvegygel és az élettársat a házastárssal azonosnak kell tekinteni. Az újabb élettársi közösség felbontása vagy megszüntetése megfelel az újabb házasság felbontásának vagy érvénytelenítésének.”

- 14 Ugyanezen VI. könyv további hasonló rendelkezéseket tartalmaz az élettársi közösség házasságnak való megfeleltetését illetően, különösen a 47. § (4) bekezdésében, a 90. § (3) bekezdésében, a 107. § (3) bekezdésében és a 120d.§ (1) bekezdésében.

A német színházakra vonatkozó kollektív szerződési szabályzat

- 15 A német színházakra vonatkozó, 1937. október 27-i kollektív szerződési szabályzat (a továbbiakban: a kollektív szerződési szabályzat) (*Reichsarbeitsblatt* 1937., VI. rész, 1080. o.) 1. §-a értelmében:

„(1) Minden jogi személy, amely a Reich területén színházat üzemeltet (színház-üzemeltető) köteles az intézményben foglalkoztatott művészeti személyzet javára nyugdíj- és a túlélő hozzátartozó számára járó ellátásokra vonatkozó biztosítást kötni az alábbi rendelkezések szerint, és a fent említett biztosítás írásbeli példányát a művészeti személyzet valamennyi tagjának átadni.

(2) Az információs és propagandaminiszter az illetékes birodalmi miniszterrel egyetértésben kijelöli a biztosítóintézetet és meghatározza a biztosítás feltételeit (szabályzat). Ugyancsak meghatározza azt az időpontot, amelytől kezdve a biztosítást jegyezni kell a jelen szabályzatnak megfelelően.

(3) A jelen szabályzat alkalmazásában művészeti személyzet alatt azon személyek értendők, akik a birodalmi (Reichs-) kulturális kamaráról szóló törvény és annak végrehajtási rendeletei alapján kötelesek birodalmi színházi kamarai tagságot (színházi szekció) létesíteni, különösen: a rendezők, színészek, karmesterek, producerek, művészeti tanácsadók, kórusvezetők, óraadók, ügyelők, sűgők és hasonló beosztású személyek, műszaki alkalmazottak (pl. vezető színpadi munkások, díszlet- és jelmezfelelősök és a hasonló beosztású személyek, amennyiben a beosztásukért felelősséget viselnek), valamint a szaktanácsadók, kórustagok, táncosok és fodrászok.”

16 A kollektív szerződési szabályzat 4. §-a előírja:

„A biztosítási díjat fele részben a színház-üzemeltető, fele részben a művészeti személyzet tagja fizeti. A színház-üzemeltető köteles a biztosítási díjat a biztosító-intézetnek átutalni.”

A Vddb szabályzata

17 A Vddb szabályzatának 27., 32. és 34. §-a a következőképpen rendelkezik:

„27. § – Az ellátás jellege és általános feltételei

(1) Az ellátásra jogosultság a következő események bekövetkezése által keletkezik: munkaképtelenség vagy fogyatékoság, előrehozott öregégi nyugdíj, a rendes nyugdíjkorhatár elérése, halál.

(2) A szervezet kérelemre [...] a túlélő hozzátartozónak járó ellátás címén [...] özvegyi nyugdíjat (32. és 33., illetve 34. §) folyósít [...], ha az ellátásra jogosultságot keletkeztető esemény bekövetkezése előtt közvetlenül a biztosított rendelkezett kötelező biztosítással, önkéntes biztosítással, vagy a biztosítást folytatta, és ha a jogosultságot keletkeztető szükséges időtartamot megszerezte [...].

[...]

32. § – Özvegyi nyugdíj

(1) A biztosított vagy a nyugdíjas [férfi] házastársa özvegyi nyugdíjra jogosult, ha a házasság az előbbi halálának napjáig fennállt.

[...]

34. § – Özvegyi nyugdíj

(1) A biztosított vagy a nyugdíjas [nő] házastársa özvegyi nyugdíjra jogosult, ha a házasság az előbbi halálának napjáig fennállt.

[...]”

- ¹⁸ Ugyanezen szabályzat 30. §-ának (5) bekezdése meghatározza az öregségi nyugdíj összege kiszámításának szabályait a túlélő hozzátartozónak járó ellátás számítása alapján.

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- ¹⁹ T. Maruko 2001. november 8-án az LPartG eredeti változatának 1. §-a szerinti élet-társi közösséget létesített egy színházi jelmeztervezővel.

- 20 Ez utóbbi 1959. szeptember 1-je óta a Vddb tagja volt, és abba önkéntes befizetéseket teljesített azon időszakban is, amikor a tagsága nem volt kötelező.
- 21 T. Maruko élettársa 2005. január 12-én elhunyt.
- 22 T. Maruko 2005. február 17-i levelében özvegyi nyugdíj folyósítását kérte a Vddb-tól. Ez utóbbi 2005. február 28-i határozatában azzal az indokkal utasította el a kérelmet, hogy szabályzata szerint a törvényes élettársak nem jogosultak a túlélő hozzátartozóknak járó ellátásokra.
- 23 T. Maruko keresetet nyújtott be a kérdést előterjesztő bírósághoz. Álláspontja szerint a Vddb elutasító határozata sérti az egyenlő bánásmód elvét, mert a német szövetségi jogalkotó 2005. január 1-jén többek között a 46. § (4) bekezdésének a szociális törvénykönyvbe való beiktatásával a törvényes élettársi közösséget egyenrangúnak ismerte el a házassággal. A törvényes élettárs szexuális irányultságon alapuló közvetlen hátrányos megkülönböztetését jelentené, ha élettársa halála után nem részesülne a túlélő hozzátartozónak járó ugyanolyan ellátásokban, mint amilyenben a házastárs részesül. T. Maruko szerint a törvényes élettársakkal szemben kedvezőtlenebb bánásmódot alkalmaznak, mint a házastársakkal szemben, annak ellenére, hogy a házastársakhoz hasonlóan, kölcsönösen gondoskodniuk kell egymásról, illetve támogatniuk kell egymást, valamint kölcsönös életközösséget vállalnak és felelősek egymásért. Ezenkívül Németországban a házastársakra irányadó vagyoni jogi rendszer megegyezik az élettársakra irányadó vagyoni jogi rendszerrel.
- 24 A kérdést előterjesztő bíróság mindenekelőtt arra keres választ, hogy a 2000/78 irányelv 3. cikkének (3) bekezdése értelmében az állami szociális biztonsági rendszerrel egyenrangú egyéb rendszernek minősül-e a Vddb kötelező ellátást nyújtó rendszere, valamint hogy erre a rendszerre nem terjed-e ki ezen irányelv hatálya, és kifejti, az a tény, hogy a Vddb-beli tagság a törvény szerint kötelező, és a kérdéses tagság tekintetében semmiféle tárgyalásra nincs lehetőség a színházat üzemeltető

vállalkozások körében, amellet szól, hogy a két rendszer egyenrangúnak tekintendő. Hozzáteszi azonban, hogy a színházi személyzetnek lehetősége van arra, hogy a munkában töltött időszakokon túl is tagja maradjon az alapügyben szereplő ellátó-rendszernek, hogy az a tőkefelhalmozás elve alapján működik, hogy a biztosítási díjat fele részben a színház-üzemeltető vállalkozás, fele részben a művészeti személyzet tagja fizeti, és hogy a Vddb a szövetségi törvényhozó beavatkozása nélkül maga vezeti és szabályozza saját tevékenységét.

25 Figyelembe véve a Vddb felépítését és a színházat üzemeltető vállalkozások és a biztosítottak döntő befolyását a működésére, a kérdést előterjesztő bíróság azon álláspont felé hajlik, hogy az említett ellátóintézmény nem az állami szociális biztonsági rendszerrel egyenrangú rendszert működtet a 2000/78 irányelv 3. cikkének (3) bekezdése értelmében.

26 A kérdést előterjesztő bíróság másodsorban arra keres választ, hogy az alapügyben szereplőhöz hasonló, a túlélő hozzátartozónak járó ellátás a 2000/78 irányelv 3. cikke (1) bekezdésének c) pontja értelmében vett „díjazásnak” minősül-e, ami igazolná ez utóbbi alkalmazását. A kérdést előterjesztő bíróság rámutat, hogy a Bíróság ítélkezési gyakorlata értelmében a túlélő hozzátartozónak járó ellátások főszabály szerint a „díjazás” ilyen értelemben vett fogalma alá tartoznak. Véleménye szerint ezt az értelmezést nem érinti az a körülmény, hogy a túlélő hozzátartozónak járó, az alapügyben szereplőhöz hasonló ellátást nem a munkavállaló részére fizetik ki, hanem túlélő házastársa részére, mivel az ilyen ellátásra való jogosultság olyan előny, ami a munkavállalónak a Vddb által működtetett ellátórendszerben fennálló tagságából ered, és az említett ellátást az őt túlélő házastársának nyújtják a munkáltató és e munkavállaló közti munkaszerződés keretében.

27 A kérdést előterjesztő bíróság harmadsorban arra vár választ, hogy a 2000/78 irányelv 1. cikkének és 2. cikke (2) bekezdése a) pontjának együtt alkalmazott rendelkezéseibe ütköznek-e a Vddb-éhez hasonló szabályzat rendelkezései, amelyek szerint az élettárs halála után nem jár a túlélő hozzátartozónak járó ellátás, jöllehet az élettársak formálisan ugyanolyan életre szólóan kötött gondoskodási és támogatási közösségben élnek, mint a házastársak.

- 28 A kérdést előterjesztő bíróság álláspontja szerint ezért, mivel a jelen ügy a 2000/78 irányelv hatálya alá tartozik, és mivel fennáll a hátrányos megkülönböztetés, T. Maruko hivatkozhat ezen irányelv rendelkezéseire.
- 29 A kérdést előterjesztő bíróság hozzáteszi, hogy a heteroszexuális párokkal ellentétben, akik házasságot köthetnek, és adott esetben kaphatják a túlélő házastársnak járó ellátást, a biztosított és az alapügy felperese szexuális irányultságuk miatt semmi esetre sem tehetnek eleget a házasság feltételének, amelytől a Vddb által működtetett ellátórendszer ezen ellátás nyújtását függővé teszi. A kérdést előterjesztő bíróság szerint a 2000/78 irányelv 1. cikkének és 2. cikke (2) bekezdése a) pontjának együtt alkalmazott rendelkezéseibe ütközhet az, hogy a Vddb szabályzatának rendelkezéseihez hasonló rendelkezések kizárólag a túlélő házastársnak biztosítja az ilyen ellátáshoz való jogot.
- 30 Abban az esetben, ha a 2000/78 irányelv 1. cikkének és 2. cikke (2) bekezdése a) pontjának együtt alkalmazott rendelkezéseivel ellentétesek a Vddb szabályzatának rendelkezéseihez hasonló rendelkezések, a kérdést előterjesztő bíróság negyedsorban arra keres választ, hogy megengedhető-e a szexuális irányultságon alapuló hátrányos megkülönböztetés ezen irányelv (22) preambulumbekkezdése alapján.
- 31 Megjegyzi, hogy ez a preambulumbekkezdés nem ismétlődik meg az említett irányelv szövegében. Tudni kívánja, hogy egy ilyen preambulumbekkezdés korlátozhatja-e a 2000/78 irányelv hatályát. A kérdést előterjesztő bíróság álláspontja szerint az egyenlő bánásmód közösségi elvének jelentőségére tekintettel ezen irányelv preambulumbekkezdéseit nem lehet kiterjesztően értelmezni. E tekintetben arra keres választ, hogy az alapügyben a Vddb megtagadta a túlélő hozzátartozónak járó ellátás nyújtását olyan személlyel szemben, akinek az élettársa elhunyt, megengedett hátrányos megkülönböztetésnek minősül-e annak ellenére, hogy az a szexuális irányultságon alapul.
- 32 A kérdést előterjesztő bíróság ötödsorban azt kívánja megtudni, hogy a túlélő hozzátartozók számára nyújtott ellátás a Bíróság C-262/88. sz. Barber-ügyben 1990. május

17-én hozott ítéletére (EBHT 1990., I-1889. o.) tekintettel az 1990. május 17-ét követő időszakra korlátozódna-e. Rámutat, hogy az alapügyben szereplő nemzeti rendelkezések az EK 141. cikk hatálya alá tartoznak, amelynek közvetlen hatályára csak az 1990. május 17-ét követő foglalkoztatási időszak alapján járó ellátások tekintetében lehet hivatkozni. E vonatkozásban a Bíróság C-200/91. sz. Coloroll Pension Trustees ügyben 1994. szeptember 28-án hozott ítéletére (EBHT 1994., I-4389. o.) utal.

33

Ilyen körülmények között a Bayerisches Verwaltungsgericht München felfüggesztette az eljárást, és előzetes döntéshozatal végett a következő kérdéseket terjesztette a Bíróság elé:

- „1) A [...] 2000/78 irányelv 3. cikkének (3) bekezdése értelmében az állami rendszerrel egyenrangú egyéb rendszernek minősül-e valamely foglalkozási ág kötelező ellátást nyújtó, a [VddB] által működtetett, a jelen ügyben szereplő rendszerhez hasonló rendszere?
- 2) A [...] 2000/78 irányelv 3. cikke (1) bekezdésének c) pontja értelmében vett díjazásnak minősülnek-e valamely foglalkozási ág kötelező ellátóintézménye által a túlélő hozzátartozók számára özvegyi nyugdíj formájában teljesített kifizetések?
- 3) A [...] 2000/78 irányelv 1. cikkével – 2. cikke (2) bekezdésének a) pontjával összefüggésben – ellentétesek-e a jelen ügyben szereplőhöz hasonló, kiegészítő ellátásokat nyújtó rendszer rendelkezései, amelyek alapján a törvényes élettárs élettársának halála után nem kapja meg azokat a túlélő hozzátartozónak járó ellátásoknak megfelelő ellátásokat, amelyeket a házastárs megkap, jöllehet formálisan ugyanolyan életre szólóan kötött gondoskodási és támogatási közösségben él, mint a házastársak?
- 4) Az előző kérdésre adott igenlő válasz esetén: megengedhető-e a szexuális irányultságon alapuló hátrányos megkülönböztetés a [...] 2000/78 irányelv (22) preambulumbekkezdése alapján?

- 5) A túlélő hozzátartozók számára nyújtott ellátás a [fent hivatkozott] Barber-ügyben hozott ítéletre tekintettel az 1990. május 17-ét követő időszakra korlátozódna-e?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első, második és negyedik kérdésről

- ³⁴ Első, második és negyedik kérdésével, amelyeket együtt kell megválaszolni, a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keres választ, hogy a Vddb által működtetett rendszerhez hasonló, valamely foglalkozási ág ellátást nyújtó rendszere keretében a túlélő hozzátartozónak járó ellátás a 2000/78 irányelv hatálya alá tartozik-e.

A Bíróság elé terjesztett észrevételek

- ³⁵ Az első és második kérdéssel kapcsolatban a Vddb úgy véli, hogy az általa működtetett rendszer állami szociális biztonsági rendszer, és hogy az alapügyben szereplőhöz hasonló, a túlélő hozzátartozónak járó ellátás nem minősül a 2000/78 irányelv 3. cikke (1) bekezdésének c) pontja értelmében vett „díjazásnak”. Tehát ez az ellátás nem tartozik az említett irányelv hatálya alá.
- ³⁶ Álláspontja alátámasztása érdekében a Vddb többek között előadja, hogy ő a szövetségi közigazgatás részét képező közjogi szervezet, és hogy az alapügyben szereplő

ellátórendszer a törvényen alapuló kötelező rendszer. Hozzáteszi, hogy a kollektív szerződési szabályzat törvényerővel bír, és az 1990. augusztus 31-i egyesítési szerződés annak rendelkezéseit egyesítette a Vddb szabályzatával, valamint hogy a kötelező tagság általános kifejezésekkel meghatározott munkavállalói kategóriákra vonatkozik. Az alapügyben szereplő, a túlélő hozzátartozónak járó ellátás álláspontja szerint nem közvetlenül egy meghatározott munkaviszonyhoz kapcsolódik, hanem általános szociálpolitikai szempontokhoz. Nem közvetlenül a munkaviszonyban töltött időszakok függvénye, és összegét nem lehet az utolsó fizetés alapján meghatározni.

37 A Bizottság ezzel szemben úgy véli, hogy az alapügyben szereplő, a túlélő hozzátartozónak járó ellátás a 2000/78 irányelv hatálya alá tartozik, mivel azt egy adott személy és munkáltatója között fennálló munkaviszony alapján nyújtják, amely munkaviszony következménye a Vddb-beli kötelező tagság. Az említett ellátás összegét a biztosítási időszak hossza és a befizetett hozzájárulások alapján határozzák meg.

38 A negyedik kérdéssel kapcsolatban mind T. Maruko, mind a Bizottság hangsúlyozza, hogy a 2000/78 irányelv (22) preambulumbekkezdése az irányelv egyetlen cikkében sem ismétlődik meg. T. Maruko álláspontja szerint, ha a közösségi jogalkotó szándéka az lett volna, hogy az említett irányelv hatálya alól kizárjon minden, a családi állapothoz kapcsolódó ellátást, az említett preambulumbekkezdés tartalma megjelent volna az irányelv valamely konkrét rendelkezésében. A Bizottság szerint ez a preambulumbekkezdés mindössze annak kifejeződése, hogy az Európai Uniónak nincs hatásköre a családi állapottal kapcsolatos területeken.

39 A Vddb és az Egyesült Királyság kormánya többek között úgy véli, hogy a 2000/78 irányelv (22) preambulumbekkezdése egyértelmű és általános kizárást tartalmaz, és meghatározza ezen irányelv alkalmazási körét. Szerintük az irányelv nem alkalmazható a családi állapottal és az attól függő ellátásokkal kapcsolatos nemzeti rendelkezésekre, amiről a túlélő hozzátartozónak járó, az alapügyben szereplő ellátások esetében szó van.

A Bíróság válasza

- 40 A 2000/78 irányelv 3. cikke (1) bekezdésének c) pontjából és (3) bekezdéséből következik, hogy az irányelvet minden személyre alkalmazni kell, mind a köz-, mind a magánszféra vonatkozásában, beleértve a köztestületeket is, többek között a díjazás feltételeivel kapcsolatban, azonban azt nem lehet alkalmazni semmilyen állami rendszerek vagy azzal egyenrangú egyéb rendszerek kifizetéseire, beleértve az állami szociális biztonsági és a szociális védelmi rendszereket is.
- 41 A 2000/78 irányelv hatálya az említett rendelkezéseket és ezen irányelv (13) preambulumbekzdését együtt alkalmazva úgy értendő, hogy az nem terjed ki azon szociális biztonsági és szociális védelmi rendszerekre, amelyek juttatásai nem feleltethetők meg a „díjazás” EK 141. cikk szerinti fogalmának, sem pedig bármilyen olyan jellegű állami kifizetésnek, amelynek célja a munkához jutás vagy a munkaviszony fenntartása.
- 42 Azt kell tehát meghatározni, hogy valamely foglalkozási ág – a VddB-hez hasonló – ellátást nyújtó rendszere által a túlélő hozzátartozónak nyújtott ellátás az EK 141. cikk értelmében vett „díjazásnak” minősül-e.
- 43 E cikk alkalmazásában díjazás a rendes alap- vagy minimálbér, illetve illetmény, valamint minden egyéb olyan juttatás, amelyet a munkavállaló a munkáltatójától közvetlenül vagy közvetve, készpénzben vagy természetben a munkaviszonyára tekintettel kap.
- 44 Amint a Bíróság már megállapította (lásd a C-109/91. sz., Ten Oever ügyben 1993. október 6-án hozott ítélet [EBHT 1993., I-4879. o.] 8. pontját és a C-7/93. sz.

Beune-ügyben 1994. szeptember 28-án hozott ítélet [EBHT 1994., I-4471. o.] 21. pontját), az a körülmény, hogy bizonyos ellátások folyósítására a munkaviszony megszűnését követően kerül sor, nem zárja ki, hogy az EK 141. cikk értelmében vett díjazásról lehet szó.

45 A Bíróság azt is elismerte, hogy a kollektív szerződési szabályzatban előírt, a foglalkozási nyugdíjrendszer keretében a túlélő hozzátartozónak járó nyugdíj e cikk alkalmazási körébe tartozik. E tekintetben kifejtette, hogy ezzel az értelmezéssel nem áll ellentétben, hogy a túlélő hozzátartozói nyugdíjat meghatározásából eredően nem a munkavállalónak, hanem a túlélő hozzátartozója számára fizetik. Az ilyen ellátásra való jogosultság olyan juttatás, amely a túlélő hozzátartozó házastársának a nyugdíjrendszerbeli tagságából következik, oly módon, hogy a túlélő hozzátartozó szerzi meg a házastársa és annak munkáltatója közötti munkaviszony alapján meglevő nyugdíj-jogosultságot, és számára azt házastársa volt munkaviszonya alapján folyósítják (e tekintetben lásd a fent hivatkozott Ten Oever ügyben hozott ítélet 12. és 13. pontját; a fent hivatkozott Coloroll Pension Trustees ügyben hozott ítélet 18. pontját; a C-147/95. sz. Evrenopoulos-ügyben 1997. április 17-én hozott ítélet [EBHT 1997., I-2057. o.] 22. pontját és a C-379/99. sz. Menauer-ügyben 2001. október 9-én hozott ítélet [EBHT 2001., I-7275. o.] 18. pontját).

46 Annak eldöntésével kapcsolatban továbbá, hogy az öregségi nyugdíj, amelynek alapján adott esetben a túlélő hozzátartozónak járó ellátás összegét számítják, mint az alapügyben is, az EK 141. cikk hatálya alá tartozik-e, a Bíróság kifejtette, valamely nyugdíjrendszer minősítésével kapcsolatos feltételek közül, amelyeket az általa tárgyalta esetek alapján kialakított, egyedül az a döntő feltétel, hogy a munkavállaló a közte és volt munkaadója között fennállott munkaviszonyra tekintettel részesül az öregségi nyugdíjban, tehát a munkaviszony feltétele, amely e cikk szövegén alapul (lásd e tekintetben a fent hivatkozott Beune-ügyben hozott ítélet 43. pontját; a fent hivatkozott Evrenopoulos-ügyben hozott ítélet 19. pontját; a C-366/99. sz. Griesmar-ügyben 2001. november 29-én hozott ítélet [EBHT 2001., I-9383. o.] 28. pontját; a C-351/00. sz. Niemi-ügyben 2002. szeptember 12-én hozott ítélet [EBHT 2002., I-7007. o.] 44. és 45. pontját, valamint a C-4/02. és C-5/02. sz., Schönheit et Becker egyesített ügyekben 2003. október 23-án hozott ítélet [EBHT 2003., I-12575. o.] 56. pontját).

47 Jóllehet ez a feltétel nem lehet kizáró jellegű, mivel a törvényi szociális biztonsági rendszerek által folyósított nyugdíjak részben vagy teljes egészében tükrözhetik a

munkáért járó díjazást (lásd a fent hivatkozott Beune-ügyben hozott ítélet 44. pontját; a fent hivatkozott Evrenopoulos-ügyben hozott ítélet 20. pontját; a fent hivatkozott Griesmar-ügyben hozott ítélet 29. pontját; a fent hivatkozott Niemi-ügyben hozott ítélet 46. pontját, valamint a fent hivatkozott Schönheit és Becker ügyben hozott ítélet 57. pontját).

48 Azonban a szociálpolitikai, államszervezési, erkölcsi, sőt akár a költségvetést is érintő megfontolások, amelyek valamely rendszer nemzeti jogalkotó által történő létrehozásában szerepet játszottak vagy szerepet játszhattak, nem lehetnek döntőek olyan esetben, ha a nyugdíj csak egy bizonyos munkavállalói kategóriát érint, ha az közvetlenül a letöltött szolgálati idő függvénye, és ha mértékét a munkavállaló utolsó fizetése alapján kell kiszámítani (lásd a fent hivatkozott Beune-ügyben hozott ítélet 45. pontját; a fent hivatkozott Evrenopoulos-ügyben hozott ítélet 21. pontját; a fent hivatkozott Griesmar-ügyben hozott ítélet 30. pontját; a fent hivatkozott Niemi-ügyben hozott ítélet 47. pontját, valamint a fent hivatkozott Schönheit és Becker ügyben hozott ítélet 58. pontját).

49 A Vddb által működtetett, kötelező ellátást nyújtó foglalkozási rendszert illetően emlékeztetni kell elsősorban arra, hogy annak forrása a kollektív szerződési szabályzat, amelynek célja, a kérdést előterjesztő bíróság által közölt információk szerint, az általános hatályú nemzeti szabályozás keretében nyújtandó szociális ellátások kiegészítése.

50 Másodsorban, nem vitatott, hogy az említett rendszert kizárólag az érintett ágazat munkavállalói és munkáltatói finanszírozzák, minden állami pénzügyi beavatkozás nélkül.

51 Harmadsorban, az iratokból kiderül, hogy a kollektív szerződési szabályzat 1. §-a értelmében e rendszert a Németországban működtetett színházakban alkalmazott művészeti személyzet számára hozták létre.

- 52 Amint azt a főtanácsnok indítványa 70. pontjában kifejtette, a túlélő hozzátartozónak járó ellátásra való jogosultság elismerésének az a feltétele, hogy ezen ellátás jogosultjának házastársa halála előtt a Vddb tagja volt. Ez a tagság a német színházakban alkalmazott művészeti személyzet esetében kötelező. A tagság egyes olyan személyeket is érint, akik a Vddb-beli önkéntes tagság mellett döntenek, amire akkor van lehetőség, ha az érintett személy igazolni tudja, hogy előzőleg meghatározott számú hónapig valamely német színház alkalmazásában állt.
- 53 Az említett kötelező és önkéntes tagsággal rendelkező személyek tehát különös munkavállalói kategóriát alkotnak.
- 54 Azzal a feltétellel kapcsolatban továbbá, mely szerint a nyugdíjnak közvetlenül a letöltött szolgálati időtől kell függenie, megjegyzendő, hogy a Vddb szabályzata 30. §-ának (5) bekezdése értelmében az öregségi nyugdíj összegét, amelynek alapján a túlélő házastársnak járó ellátást kiszámítják, a munkavállaló tagsági idejének függvényében határozzák meg, amely megoldás logikusan következik a foglalkozási ág jelen ügyben szereplő ellátást nyújtó rendszeréből, amely a jelen ítélet 52. és 53. pontjában kifejtetteknek megfelelően kétfajta tagságra vonatkozik.
- 55 Ami az öregségi nyugdíj összegét illeti, azt nem a törvény határozza meg, hanem a Vddb szabályzata 30. §-ának (5) bekezdése értelmében a munkavállaló által a tagság időtartama alatt befizetett összes hozzájárulás alapján számítják ki egy megfelelő szorzószám alkalmazásával.
- 56 Következésképpen, amint arra a főtanácsnok indítványa 72. pontjában rámutatott, az alapügyben szereplő, a túlélő hozzátartozónak járó ellátás T. Maruko élettársának munkaviszonyán alapul, ezért az EK 141. cikk értelmében vett „díjazásnak” kell tekinteni.

- 57 Ezt a következtetést nem kérdőjelezi meg sem a VddB köztestületi minősége (lásd e tekintetben a fent hivatkozott Evrenopoulos-ügyben hozott ítélet 16. és 23. pontját), sem pedig az, hogy az alapügyben szereplő, a túlélő hozzátartozónak járó ellátásra jogosultságot biztosító rendszerben való tagság kötelező (lásd e tekintetben a C-50/99. sz. Podesta-ügyben 2000. május 25-én hozott ítélet [EBHT 2000., I-4039. o.] 32. pontját).
- 58 A 2000/78 irányelv (22) preambulumbekzdésének hatályát illetően, az kimondja, hogy az említett irányelv nem érinti a családi állapotra és az attól függő ellátásokra vonatkozó nemzeti törvényeket.
- 59 Kétségtelen, hogy a családi állapot és az azon alapuló ellátások tagállami hatáskörbe tartoznak, és a közösségi jog nem sérti a tagállamoknak e hatáskörét. Emlékeztetni kell azonban arra, hogy e hatáskör gyakorlása során a tagállamok kötelesek tiszteltben tartani a közösségi jogot, többek között a hátrányos megkülönböztetés tilalmának elvére vonatkozó rendelkezéseket (lásd megfelelően a C-372/04. sz. Watts-ügyben 2006. május 16-án hozott ítélet [EBHT 2006., I-4325. o.] 92. pontját és a C-444/05. sz. Stamatelaki-ügyben 2007. április 19-én hozott ítélet [EBHT 2007., I-3185. o.] 23. pontját).
- 60 Mivel az alapügyben szereplőhöz hasonló, a túlélő hozzátartozónak járó ellátás az EK 141. cikk értelmében vett „díjazásnak” tekintendő, és a jelen ítélet 49–57. pontjában kifejtett okok miatt a 2000/78 irányelv hatálya alá tartozik, a 2000/78 irányelv (22) preambulumbekzdése nem alkalmas ezen irányelv alkalmazandóságának megkérdőjelezésére.
- 61 Ilyen körülmények között az első, második és negyedik kérdésre az a válasz, hogy a VddB által működtetett rendszerhez hasonló, valamely foglalkozási ág ellátást nyújtó rendszere keretében a túlélő hozzátartozónak járó ellátás a 2000/78 irányelv hatálya alá tartozik.

A harmadik kérdésről

- ⁶² Harmadik kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság arra keres választ, hogy a 2000/78 irányelv 1. és 2. cikkének összefüggő rendelkezéseivel ellentétes-e a jelen ügyben szereplőhöz hasonló szabályozás, amelyek alapján a törvényes élettárs [azonos nemű] élettársának halála után nem kapja meg azt a túlélő hozzátartozónak járó ellátást, amelyet a házastárs megkap, jóllehet formálisan ugyanolyan életre szólóan kötött gondoskodási és támogatási közösségben éltek, mint a házastársak.

A Bíróság elé terjesztett észrevételek

- ⁶³ T. Maruko és a Bizottság úgy véli, hogy a túlélő hozzátartozónak járó ellátás nyújtásának a jelen ügyben szereplő megtagadása a túlélő élettársakkal szemben a 2000/78 irányelv szerinti közvetett hátrányos megkülönböztetést jelent, mivel Németországban két azonos nemű személy nem köthet házasságot, ezért nem részesülhetnek ebben a túlélő hozzátartozó részére fenntartott ellátásban. Álláspontjuk szerint a házastársak és az élettársak jogi helyzete hasonló, ami igazolja az említett ellátás nyújtását a túlélő élettársak részére.
- ⁶⁴ A VddB szerint az alkotmányos rend nem ír elő olyan kötelezettséget, hogy a házasságot és az élettársi közösséget szociális jogi szempontból vagy az ellátások tekintetében azonosan kellene kezelni. Ez utóbbi *sui generis* jogintézmény, és újfajta személyi státuszt jelent. Álláspontja szerint a német jogszabályokból nem vezethető le olyan kötelezettség, amely szerint az élettársakkal, illetve a házastársakkal szemben egyforma bánásmódot kellene alkalmazni.

A Bíróság válasza

- 65 A 2000/78 irányelv 1. cikke értelmében az irányelv célja többek között a szexuális irányultságon alapuló, a foglalkoztatás és munkavégzés során alkalmazott hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem általános kereteinek a meghatározása az egyenlő bánásmód elvének a tagállamokban történő megvalósítására tekintettel.
- 66 Az említett irányelv 2. cikke szerint az „egyenlő bánásmód elve” azt jelenti, hogy az ugyanezen irányelv 1. cikkében említett okok alapján nem szabad semmiféle közvetlen vagy közvetett hátrányos megkülönböztetést tenni. A 2000/78 irányelv 2. cikke (2) bekezdésének a) pontja értelmében közvetlen hátrányos megkülönböztetés akkor áll fenn, ha egy személy egy másikhoz képest kedvezőtlenebb elbánásban részesül, részesült vagy fog részesülni egy hasonló helyzetben az ezen irányelv 1. cikkében hivatkozott okok bármelyike alapján. Ugyanezen cikk (2) bekezdése b) pontjának i) alpontja kimondja, hogy közvetett hátrányos megkülönböztetés akkor áll fenn, ha egy látszólag semleges előírás, feltétel vagy gyakorlat egy bizonyos vallású vagy meggyőződésű, egy bizonyos fogyatékossgú, egy bizonyos életkorú vagy egy bizonyos szexuális irányultságú személyt más személyekkel szemben hátrányos helyzetbe hoz, kivéve, ha az előírás, feltétel vagy gyakorlat törvényes cél által objektíve igazolható, és a cél elérésére irányuló eszközök alkalmasak és szükségesek.
- 67 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatban szereplő információkból kitűnik, hogy 2001-től, az LPartG eredeti változata hatályba lépésének évétől a Németországi Szövetségi Köztársaság átalakította jogrendjét annak érdekében, hogy azonos nemű személyeknek lehetőségük legyen formálisan életre szólóan kötött gondoskodási és támogatási közösségben történő együttélésre. Az említett tagállam, mivel úgy döntött, hogy nem nyitja meg e személyek számára a házasság intézményét, amelyet továbbra is kizárólag az ellenkező nemű személyek esetében tart fenn, az azonos nemű személyek számára bevezetett egy különálló szabályozást, az élettársi közösségre vonatkozót, amelynek feltételeit fokozatosan hasonlóvá tette a házasság esetében alkalmazott feltételekhez.

- 68 A kérdést előterjesztő bíróság e tekintetben rámutat, hogy a 2004. december 15-i törvény hozzájárult az élettársi közösség tekintetében létrehozott szabályozásnak a házasságra irányadó szabályozáshoz történő fokozatos közelítéséhez. A német jogalkotó e törvénnyel módosításokat alkalmazott a szociális biztonságról és a törvényi nyugdíjbiztosításról szóló törvénykönyvnek a törvényi öregségi ellátásokra vonatkozó VI. címében, többek között az említett könyvben található 46. §-ba egy (4) bekezdést iktatva, amelyből következően az e rendelkezésben szabályozott özvegyi nyugdíj vonatkozásában az élettársi közösséget a házassággal egyenrangúnak kell tekinteni. Hasonló módosításokra került sor ugyanezen VI. könyv más rendelkezései esetében is.
- 69 A kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy a házasság és az élettársi közösség közeliítésére figyelemmel, ami álláspontja szerint ezek fokozatos egyenlővé tételét jelenti, és ami az LPartG által kialakított szabályozásból, különösen a 2004. december 15-i törvénnyel bevezetett módosításokból ered, az élettársi közösség, anélkül hogy azonos lenne a házassággal, az alapügyben szereplő, a túlélő hozzátartozónak járó ellátás tekintetében az azonos nemű személyeket a házastársakéval összehasonlítható helyzetbe hozza.
- 70 A kérdést előterjesztő bíróság megállapítása szerint azonban a Vddb szabályzatnak rendelkezései a túlélő hozzátartozónak járó ellátás nyújtását kizárólag a túlélő házastársra korlátozzák, és a túlélő élettárral szemben megtagadják [azt].
- 71 Ebben az esetben az említett túlélő hozzátartozónak járó ellátás tekintetében az élettárs kedvezőtlenebb bánásmódban részesül, mint a túlélő házastárs.
- 72 Amennyiben a kérdést előterjesztő bíróság úgy határoz, hogy a túlélő házastárs és a túlélő élettárs az említett túlélő hozzátartozónak járó ellátás tekintetében hasonló helyzetben van, akkor az alapügyben szereplőhöz hasonló szabályozás úgy tekintendő, hogy az a 2000/78 irányelv 1. cikke és 2. cikke (2) bekezdésének a) pontja értelmében a szexuális irányultáson alapuló közvetlen hátrányos megkülönböztetést valósít meg.

73

A fentiek alapján a harmadik kérdésre az a válasz, hogy a 2000/78 irányelv 1. és 2. cikkének összefüggő rendelkezéseivel ellentétes a jelen ügyben szereplőhöz hasonló szabályozás, amelyek alapján a törvényes élettárs [azonos nemű] élettársának halála után nem kapja meg azt a túlélő hozzátartozónak járó ellátásnak megfelelő ellátást, amelyet a házastárs megkap, jóllehet a nemzeti jogszabályok szerint az élettársi közösség [intézménye] a túlélő hozzátartozónak járó ellátás tekintetében az azonos nemű személyeket a házastársakéval összehasonlítható helyzetbe hozza. A kérdést előterjesztő bíróság feladata annak vizsgálata, hogy a túlélő élettárs a VddB által működtetett foglalkozási ellátórendszer keretében a túlélő hozzátartozónak járó ellátásban részesülő házastárssal összehasonlítható helyzetben van-e.

Az ötödik kérdésről

74

Ötödik kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság arra vár választ, amennyiben a Bíróság úgy ítéli meg, hogy a jelen ügyben szereplőhöz hasonló szabályozás ellentétes a 2000/78 irányelv rendelkezéseivel, a fent hivatkozott Barber-ügyön alapuló ítélkezési gyakorlatra tekintettel, szükséges-e az alapügyben szereplő, a túlélő hozzátartozók számára nyújtott ellátás időbeli korlátozása, különösen az 1990. május 17-ét követő időszakra.

A Bíróság elé terjesztett észrevételek

75

A VddB álláspontja szerint a fent hivatkozott Barber-ítélet alapjául szolgáló ügy ténybelileg és jogilag is különbözik az alapügytől, és a 2000/78 irányelvnek nem adható visszaható hatály azáltal, hogy az irányelv hatályának kezdetét korábbi időpontban határozzák meg, mint annak a határidőnek a lejárta, amely az irányelv átültetésére a tagállamoknak elő volt írva.

- 76 A Bizottságnak az a véleménye, hogy az ötödik kérdést nem kell megválaszolni. Úgy véli, hogy a fent hivatkozott Barber-ítélet alapjául szolgáló ügy ténybelileg és jogilag is különbözik az alapügytől, és kiemeli, hogy a 2000/78 irányelv nem tartalmaz olyan rendelkezést, amely eltérést enged a szexuális irányultságon alapuló hátrányos megkülönböztetés tilalmának elve alól. Kifejti, hogy a fent hivatkozott Barber-ítélet alapjául szolgáló ügyben, az alapügytől eltérően, a Bíróság az EK 141. cikk új értelmezéséből adódó lehetséges pénzügyi következményekre hívta fel a figyelmet. E tekintetben rámutat, hogy mivel az LPartG csak 2001. augusztus 1-jén lépett hatályba, és mivel a német jogalkotó 2005. január 1-jével a szociális biztonságra vonatkozó rendelkezések tekintetében egyenlő bánásmód alkalmazását biztosította az életjátszár közösség és a házasság számára, a foglalkozási ellátórendszerek nem kerülnek nehezebb pénzügyi helyzetbe, ha ilyen egyenlő bánásmódot alkalmaznak.

A Bíróság válasza

- 77 Az ítélezési gyakorlat szerint a Bíróság kivételesen, azokra a súlyos zavarokra tekintettel, amelyeket ítélete a múltra nézve előidézhetne, korlátozhatja minden érdekelt számára annak lehetőségét, hogy arra az értelmezésre hivatkozzon, amelyet a Bíróság az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés felvetése kapcsán valamely rendelkezésnek adott. Ilyen korlátozást csak a Bíróság mondhat ki ugyanabban az ítéletben, mint amelyben a kért értelmezést megadja (lásd többek között a fent hivatkozott Barber-ügyben hozott ítélet 41. pontját és a C-292/04. sz., Meilicke és társai ügyben 2007. március 6-án hozott ítélet [EBHT 2007., I-835. o.] 36. pontját).
- 78 Az iratokból nem tűnik ki, hogy fennállna az a veszély, hogy a Vddb által működtetett hasonló rendszer pénzügyi egyensúlyát visszamenőlegesen megzavarná a jelen ítélet időbeli hatálya korlátozásának hiánya.
- 79 A fentiek alapján az ötödik kérdésre azt a választ kell adni, hogy nincs ok a jelen ítélet időbeli hatályának korlátozására.

A költségekről

80

Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (nagytanács) a következőképpen határozott:

- 1) **A Versorgungsanstalt der deutschen Bühnen által működtetett rendszerhez hasonló, valamely foglalkozási ág ellátást nyújtó rendszere keretében a túlélő hozzátartozónak járó ellátás a foglalkoztatás és a munkavégzés során alkalmazott egyenlő bánásmód általános kereteinek létrehozásáról szóló, 2000. november 27-i 2000/78/EK tanácsi irányelv hatálya alá tartozik.**
- 2) **A 2000/78 irányelv 1. és 2. cikkének összefüggő rendelkezéseivel ellentétes a jelen ügyben szereplőhöz hasonló szabályozás, amely alapján a törvényes élettárs [azonos nemű] élettársának halála után nem kapja meg azt a túlélő hozzátartozónak járó ellátásnak megfelelő ellátást, amelyet a házastárs megkap, jöllehet a nemzeti jogszabályok szerint az élettársi közösség [intézménye] a túlélő hozzátartozónak járó ellátás tekintetében az azonos nemű személyeket a házastársakéval összehasonlítható helyzetbe hozza. A kérdést előterjesztő bíróság feladata annak vizsgálata, hogy a túlélő élettárs a Versorgungsanstalt der deutschen Bühnen által működtetett foglalkozási ellátórendszer keretében a túlélő hozzátartozónak járó ellátásban részesülő házastárssal összehasonlítható helyzetben van-e.**

Aláírások